

Handläggare
Eriksson Håkan

Datum
2012-04-25

Diarienummer
BUN-2012-0166

Barn- och ungdomsnämnden|

Kommunrevisionen: Granskning av direktupphandlingar i kommunen

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslås besluta

att i enlighet med kontorets förslag avge yttrande till Kommunrevisionen.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har i skrivelse 2012-03-14 berett barn- och ungdomsnämnden tillfälle att yttra sig angående Granskningar av direktupphandlingar i kommunen.

Barn- och ungdomsnämnden föreslår i sitt yttrande ett upphandlingsstöd som ger vägledning för hanteringen och genomförande av direktupphandlingar. Vägledning ska omfatta upphandlingar som regleras i lagen om offentlig upphandling (LOU).

Upphandlingsstöd som erbjuder stöd och vägledning i upphandlingsprocessen för både leverantörer och upphandlare inom kommunen.

Ärendet

Revisorerna i Uppsala kommun har fått uppdraget att granska förekomst av och kunskap om direktupphandlingar i kommunen.

Granskningens syfte är att kartlägga omfattning, beslutsprocess, politisk förankring och efterlevnad av regelverket avseende direktupphandlingar inom tjänsteområdet.

Omfattningen av Uppsala kommuns direktupphandling över regelverkets maxbelopp på 212 000 ler bedöms volymmässigt vara marginell, (1 % av volymen upphandlade tjänster under granskningsperioden). För vissa enskilda nämnder uppgår dock volymen direktupphandlingar över maxbeloppet till icke marginella andelar.

Mot bakgrund av den relativt marginella volymmässiga omfattningen av direktupphandling över regelverkets max belopp bedöms kunskapen om direktupphandling generellt vara tillfredställande.

Revisorerna rekommenderar att samtliga nämnder och styrelser säkerställer en tillräcklig styrning och uppföljning av rutinerna kring upphandling för att tillse att direktupphandlingar följer regelverk och att konkurrensen på tjänstemarknaden utnyttjas i enlighet med intentionerna i LOU.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helenius-Nilsson
Direktör

2012-03-14

2012-03-19

Kommunstyrelsen
Nämnder och produktion

Dnr. 2012-0166 | Dpl / 001

Granskning av direktupphandlingar i kommunen

PwC har av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun fått uppdraget att granska förekomst av och kunskap om direktupphandlingar i kommunen.

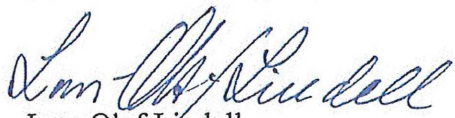
Vi bedömer, utifrån det vi tagit del av i granskningen, att varje styrelse/nämnd bör ha rutiner för uppföljning för att säkerställa att regelverket för direktupphandling efterlevs i än större omfattning.

Vi anser även att kommunens nämnder och styrelser i ökad utsträckning bör använda den kunskap och erfarenhet som finns i KLKs upphandlingsenhet. Vår bedömning är att detta skulle gynna kommunen ekonomiskt genom att konkurrensen bättre kan utnyttjas samt att minska de risker som kommunen utsätter sig för genom att inte följa regelverket för direktupphandlingar fullt ut.

Det är av stor vikt att samtliga nämnder och styrelser säkerställer en tillräcklig styrning och uppföljning av rutinerna kring upphandling för att tillse att direktupphandlingar följer regelverk och att konkurrensen på tjänstemarknaden utnyttjas i enlighet med intentionerna i LOU.

Vi översänder granskningen till styrelse och nämnder för synpunkter och önskar svar senast den 31/5 2012.

FÖR KOMMUNENS REVISORER

Lars-Olof Lindell
Ordförande

Revisionsrapport

Förekomst och kunskap om direktupp-
handlingar

Uppsala kommun

*Bo Hovstadius
Roger Burström*

nov 2011

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning och revisionell bedömning	1
2	Bakgrund	2
3	Uppdrag	3
4	Avgränsning	4
5	Metod	4
6	Granskningens resultat	4
6.1	Förekomst av direktupphandling	4
6.1.1	Omfattning	4
6.1.2	Typ av tjänster	5
6.1.3	Beslutsinstans	5
6.1.4	Angivna skäl för direktupphandling	6
6.2	Vår bedömning	6
6.2.1	Omfattningen av direktupphandlingar	6
6.2.2	Kunskap om regelverket för direktupphandlingar	7
6.2.3	Säkerställandet av efterlevnaden av regelverket	9

1 Sammanfattning och revisionell bedömning

PwC har av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun fått uppdraget att granska förekomst av och kunskap om direktupphandlingar i kommunen.

Granskningens syfte är att kartlägga omfattning, beslutsprocess, politisk förankring och efterlevnad av regelverket avseende direktupphandlingar inom tjänsteområdet.

Revisionsfrågorna som besvaras är:

- Vilken omfattning har direktupphandlingar ovanför tillåten beloppsgräns?
- Finns kunskap om regelverket för direktupphandlingar och hur säkerställs efterlevnaden av regelverket?

Vi baserar vår bedömning på följande underlag:

Utdrag ur Uppsala kommuns ekonomisystem omfattande samtliga transaktioner rörande tjänster (kontoklass 46 och 47) över SEK 212.000 (= Uppsala kommuns max belopp för direktupphandling) för år 2010 och första halvåret 2011.

Skriftliga enkätsvar från ekonomiansvariga vid kommunens styrelser/nämnder med angivelse om vilka transaktioner inom respektive styrelse/nämnds ansvarsområde i kontoklass 46 och 47 (tjänster) över SEK 212.000 år 2010 och första halvåret 2011 som varit direktupphandlingar.

Kompletterande telefonintervjuer med uppgiftslämnande tjänstemän avseende ett urval specifika direktupphandlingar.

Vår samlade revisionella bedömning är att

- förekomsten av direktupphandlingar över regelverkets tillåtna max belopp på 212.000kr var under granskningsperioden 2010 och första halvåret 2011 volymmässigt marginell.
- kunskapen om regelverket för direktupphandlingar bedöms på grundval av den marginella volymmässiga omfattningen generellt var tillfredställande,
- det inom ett par nämnders ansvarsområden fanns brister i efterlevnad av regelverket om direktupphandling.
- det fanns bristande kunskap om villkoren för giltiga undantag från regelverket för direktupphandling.
- det kan finnas ett mörkertal av ytterligare direktupphandlingar som överstiger regelverkets beloppsbegränsning mot bakgrund av att vi under granskningens gång fått kännedom om ett antal direktupphandlingar av tjänster

som delfakturerats med belopp under den max beloppsgränsen för direktupphandling men som totalt överstiger regelverkets beloppsbegränsning. Då inte någon systematisk genomgång av transaktioner under beloppsgränsen ingått i uppdraget finns därmed en risk att det finns ett mörkertal av ytterligare direktupphandlingar som överstiger regelverkets beloppsbegränsning.

- varje styrelse/ nämnd bör ha rutiner för att säkerställa att regelverket för direktupphandling efterlevs i än större omfattning.

2 Bakgrund

Vid Uppsala kommuns upphandlingar av tjänster under senare år har en diskussion uppkommit om kunskap och efterlevnad av kommunens regelverk för direktupphandlingar.

Med direktupphandling menas enligt lagen om offentlig upphandling (LOU, 2010:571) ett upphandlingsförfarande utan krav på anbud. Enligt LOU går gränsen för direktupphandling vid ett kontraktsvärde om cirka 287 000 kr och i lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF, 2010:572) vid ett kontraktsvärde om ca 577 000 kr. Ett anskaffningsbehov får inte delas upp i mindre delar i syfte att komma under gränsen för direktupphandling.

Enligt LOU kan kommunen direktupphandla över beloppsgränsen om det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses framför allt synnerlig brådskasituation som orsakats av oförutsedda omständigheter som kommunen inte själv kunnat påverka, förutse eller råda över. Att kommunen råkat i brådskasituation beroende på egen bristande planering grundar inte rätt till direktupphandling (prop. 2001/02:142 s. 99).

Enligt LOU får direktupphandling över beloppsgränsen även ske i följande undantagssituationer:

- om det vid en annonserat förenklat förfarande inte lämnats några anbud eller lämpligt anbud och de i förfrågningsunderlaget ursprungliga angivna kontaktsvillkoren inte ändrats väsentligt,
- varor som framställts enbart för forsknings-, utvecklings-, experiment- eller studieändamål och under förutsättning att framställningen inte sker i vinstsyfte eller för att täcka forsknings- och utvecklingskostnader
- det som skall upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt bara kan levereras av endast en viss leverantör
- om upphandling gäller ytterligare leveranser från den ursprungliga leverantören, vilka är avsedda antingen som delersättning för eller som tillägg till tidigare leveranser och ett byte av leverantör skulle medföra oskäliga tekniska eller ekonomiska olägenheter.

I LOU 2 kap 10§ finns även ett undantag som tillåter en statlig eller kommunal myndighet att direktupphandla från juridisk person som den upphandlande myndigheten helt eller delvis äger eller är medlem i. Detta undantag gäller endast under förutsättning att två villkor är uppfyllda:

- om den upphandlande myndigheten utövar en kontroll över den juridiska personen som motsvarar den som den utövar över egen förvaltning, och
- i fall då den juridiska personen även utför verksamhet tillsammans med någon annan än den upphandlande myndigheten, denna verksamhet endast är av marginell karaktär.

Bägge ovanstående kriterierna skall samtidigt vara uppfyllda för giltigt undantag från LOUs krav på en annonserad öppen upphandling med anbudsinfordran.

I Uppsala kommuns upphandlingspolicy med riktlinjer, vilka antogs av kommunfullmäktige den 25 aug 2008, stadgas att all upphandling skall ske inom ramen för LOU med det övergripande syftet att minska kommunens samlade kostnader för köp av varor, byggtreprenader och tjänster. I kommunens upphandlingspolicy pkt 5 stadgas en lägre beloppsgräns än LOU för tillåten direktupphandling:

- "Upphandlingsformen Direktupphandling får endast användas om ramavtal saknas och värdet av det upphandlade understiger tre basbelopp (127.000kr) för varor samt fem basbelopp (212.000 kr) för byggtreprenader resp. tjänster."

För att skärpa efterlevnaden av lagstiftningen finns sedan 2010 möjligheten att tillsynsmyndigheten (Konkurrensverket) i domstol kan begära en skadeavgift vid upphandling på minst 10 tkr upp till 10 milj. kr av en upphandlande myndighet som åsidosatt lagstiftningen.

3 Uppdrag

PwC har av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun fått uppdraget att granska förekomst och kunskap om direktupphandlingar inom tjänsteområdet.

Granskningens syfte är att kartlägga omfattning, beslutsprocess, politisk förankring och efterlevnad av regelverket avseende direktupphandlingar inom tjänsteområdet.

Revisionsfrågorna som besvaras är:

- Hur stor är omfattningen av otillåtna direktupphandlingar?
- Finns kunskap om regelverket för direktupphandlingar och hur säkerställs efterlevnaden av regelverket?

Granskningsmålen för undersökningen är:

- Vilka volymer direktupphandlas?
- Vilken typ tjänster upphandlas?
- Vilken instans/vem fattar upphandlingsbeslut?
- Vilka skäl anges i beslut om direktupphandling?

4 Avgränsning

Granskningen har omfattat kommunens köp av tjänster. Syftet har varit att undersöka omfattningen av direktupphandlingar över det tillåtna max beloppet på 212.000 kr och vilken kunskap om regelverket som finns hos kommunens styrelser och nämnder. Syftet har inte varit, att i varje enskilt fall där styrelse/nämnd angivit undantag från regelverket, granska om sådana skäl förelegat enligt regelverket.

5 Metod

Granskningen har genomförts i fyra steg:

- 1) En granskning av ett utdrag ur ekonomisystemet omfattande samtliga transaktioner rörande tjänster (kontoklass 46 och 47) över SEK 212 000 (= Uppsala kommuns beloppsgräns för tillåten direktupphandling) för år 2010 och första halvåret 2011 uppdelade på respektive nämnds ansvarsområde.
- 2) En enkät till ekonomiansvarig vid samtliga nämnder med transaktioner över 212.000 kr med förfrågan om vilka transaktioner som varit direktupphandlingar och inte är relaterade till ramavtal eller till en genomförd specifik upphandling. I de fall direktupphandlingar över beloppsgränsen genomförts ställdes även fråga om vem som fattade beslut om direktupphandlingen och vilket skäl för direktupphandlingen som angavs i beslutet.
- 3) Kompletterande telefonintervjuer med ett urval av nämndernas uppgiftslämnande tjänstemän avseende specifika direktupphandlingar.
- 4) För de av nämndernas uppgivna direktupphandlingar har sedan en avstämning gjorts mot gällande regelverk (kommunens upphandlings policy /riktlinjer och LOU).

6 Granskningens resultat

6.1 Förekomst av direktupphandling

6.1.1 Omfattning

Av kommunens tjänsteupphandling år 2010 på 3004 mkr utgjorde 2133 mkr transaktioner över 212 000 kr (motsvarande 71,0 % av alla transaktioner). Av kommunens tjänsteupphandling första halvåret år 2011 på 1455 mkr utgjorde 987 mkr transaktioner över 212 000 kr (67,9 % av alla transaktioner).

Av alla transaktioner rörande tjänster över kommunens beloppsgräns för direktupphandlingar (212 000 kr) uppgav styrelser/ nämnder att år 2010 var 16,6 mkr, eller 0,8 % av volymen, direktupphandlingar. Första halvåret 2010 uppgavs att 14,5 mkr, eller 1,5 % av volymen, var direktupphandlingar över beloppsgränsen.

Beloppsmässigt största volymen direktupphandlingar över beloppsgränsen år 2010 redovisade Nämnden för vuxna med funktionshinder (5,3 mkr), Styrelsen för teknik och service (3,4 mkr). och Fastighetsnämnden 2,7 mkr. Första halvåret 2011 redovisade Kommunstyrelsen största volymen direktupphandlingar över beloppsgränsen (7,1 mkr), följd av Nämnden för vuxna med funktionshinder 3,9 (mkr) och Styrelsen för teknik och service (1,2 mkr).

6.1.2 Typ av tjänster

Beloppsmässigt största volymen direktupphandlingar över beloppsgränsen under granskningsperioden var Boende (boende med särskild service för vuxna och psykiatriboende) 9,2 mkr, Näringslivsfrämjande åtgärder 7,1 mkr, mark och byggentreprenader 5,8 mkr, se tabell 1.

Tabell 1.

Typ av direktupphandlade tjänster

	tkr
Utvärdering	272
Boende	9192
Idrott fritid	1285
Juridik	2793
Utbildning	1020
Hälso- och sjukvård	1209
Mark och bygg	5750
IT	571
Skolmåltider	1027
Utveckling	392
Försäkring	253
Näringslivsstöd	7105
summa	30869

6.1.3 Beslutsinstans

Den övervägande majoriteten av transaktioner (67 st) som uppgivits vara direktupphandlingar har beslutats av tjänstemän. En direktupphandling på 272 tkr har beslutats av Utbildnings- och ungdomsnämnden och fyra direktupphandlingar om totalt 7 105 tkr har beslutats av Kommunstyrelsen.

6.1.4 Angivna skäl för direktupphandling

De uppgivna skälen för direktupphandling över beloppsgränsen på 212 000 kr varierar. Störst frekvens har skälet att "inget ramavtal finns" (33 st), följt av skälet att upphandlad leverantör ansågs var "specialist"/ innehade "specialistkompetens" (8 st), samt att upphandlingen var nödvändig för att verksamheten skulle lösa sina uppgifter (8 st), se tabell 2.

Tabell 2.

Angivet skäl	Antal	tkr
inget angivet skäl	1	272
"inget ramavtal finns"	33	9192
tidsbrist/ lev i konkurs/ombygg	5	1613
"specialist"/"specialistkompetens"	8	3739
samverkan med leverantör	3	1700
endast 1 leverantör finns	2	571
följdinvestering	1	249
förlängning av samarbete	3	926
"lösa uppgiften"	8	4407
utvecklingsprojekt	1	392
delägt bolag	5	7358
samordning av upphandling	2	450
Summa	72	30869

6.2 Vår bedömning

6.2.1 Omfattningen av direktupphandlingar

Omfattningen av Uppsala kommuns direktupphandling över regelverkets maxbelopp på 212 000 kr bedöms volymmässigt vara marginell, (1 % av volymen upphandlade tjänster under granskningsperioden).

För vissa enskilda nämnder uppgår dock volymen direktupphandlingar över maxbeloppet till icke marginella andelar. Det gäller Nämnden vuxna med funktionshinder vars direktupphandlingar av boende med särskild service för vuxna och psykiatriboende uppgår till ca 5 % av nämndens totala volym upphandlade tjänster, samt styrelsen för teknik och service där direktupphandlingar stod för ca 5 % av total volym upphandlade tjänster. Kommunstyrelsens upphandling av Näringslivsfrämjande åtgärder på 7,1 mkr utanför regelverket år 2011 utgör 30 % av kommunstyrelsen totala upphandlingar under granskningsperioden.

För nämnden för vuxna med funktionshinder är även antalet direktupphandlingar över beloppsgränsen relativt högt (33 st).

Granskningen visar att i sammantaget 72 fall fick ett företag kontrakt/uppdrag utan att annat företag fick möjlighet att lämna anbud. Kommunen utnyttjade därmed inte konkurrensmöjligheterna på marknaden och följer inte heller LOU. Därmed riskerar kommunen rättsprocesser om förbigångna presumtiva leverantörer för en otillåten direktupphandling till domstol. Kommunen riskerar även att i domstol dömas att betala en skadeavgift vid upphandling på högst 10 mkr per felaktig upphandling.

Då granskningen avgränsats till att omfatta transaktioner över max beloppet för direktupphandling har inte eventuella direktupphandlingar som i strid mot regelverket delats upp på flera transaktioner för att komma under beloppsgränsen ingått i uppdraget. Under granskningens gång har dock vi fått kännedom ytterligare direktupphandlingar av tjänster under 2010 och första halvåret 2011 som var för sig sammantaget överskrider max beloppet för direktupphandling men som, vad vi vet, i tre fall delfakturerats med belopp under max beloppsgränsen för direktupphandling.

1. "Situationsanalys av Uppsala skolkommun": 280 tkr
2. Projektleddare för projektet Lokföraren: 1,5 mkr
3. Kvalitetsansvarig för projektet Lokföraren: 400 tkr
4. Pedagogisk verksamhet i grund- och gymnasieskola: 250 tkr

Då inte någon systematisk genomgång utförts för att försöka fastställa förekomsten denna typ av otillåten direktupphandling avstår vi från att göra någon bedömning om dess omfattning och eventuella risk för kommunen i form av rättsprocesser.

6.2.2 Kunskap om regelverket för direktupphandlingar

Mot bakgrund av den relativt marginella volymmässiga omfattningen av direktupphandling över regelverkets max belopp bedöms kunskapen om direktupphandling generellt vara tillfredställande. Men granskningen visar även på att kunskaper om villkoren för undantag från regelverket om direktupphandlingar generellt var låg. I endast 11 av 72 direktupphandlingar över beloppsgränsen under granskningsperioden bedömer vi att de angivna skälen uppfyller villkoren för undantag från regelverket. Vi anser att de av styrelser/nämnder uppgivna skälen för direktupphandling över max beloppsgränsen tyder på ett visst utbrett missförstånd om villkoren för undantag från reglerna för direktupphandling.

Bland annat har följande skäl angivits av styrelser/nämnder för undantag från regelverket om direktupphandling:

Inget ramavtal finns, varför nämnden då kan direktupphandla tjänster

I flera fall har skälet för direktupphandling över max beloppet angivits vara att inget relevant ramavtal funnits. Att inget ramavtal finns för vissa tjänster är ej ett giltigt villkor för undantag från regelverkets tvingande regler att anbudsupphandling om tjänsten värde överstiger 212 000 kr. (Istället bör det ses som en indikation på att genomföra en anbudsupphandling för efterfrågade tjänster).

Leverantören var "specialist" eller hade "specialistkompetens"

Att upphandlad leverantör var "specialist" eller innehade "specialistkompetens" är ej ett giltigt villkor för undantag från regelverket.

Anlitat leverantör som kommunen tidigare samarbetat med/haft avtal med

Att kommunen tidigare samarbetat med eller haft avtal med en leverantör " är ej ett giltigt villkor för undantag från regelverket.

Tidsbrist

I ett fåtal fall har styrelser/nämnder angivit "tidsbrist", t ex att leverantör gick i konkurs varför ny skolmåltidsleverantör snabbt måste direktupphandlas. Tidsbrist är ett giltigt villkor för undantag från regelverket om direktupphandling.

Endast en leverantör finns på marknaden

I två fall har styrelser/nämnder angivit att endast en leverantör kunnat leverera efterfrågad tjänst. Enligt LOU är detta ett giltigt skäl för undantag från regelverket.

Följdinvestering/upphandling

I ett fall har nämnd angivit att direktupphandlingen var en följdinvestering till en tidigare upphandling. Detta är ett giltigt skäl enligt LOU förutsatt att upphandlingen "gäller ytterligare leveranser från den ursprungliga leverantören, vilka är avsedda antingen som delersättning för eller som tillägg till tidigare leveranser och ett byte av leverantör skulle medföra oskäligen tekniska eller ekonomiska olägenheter."

Upphandlingen är ett utvecklingsprojekt

I ett fall uppger nämnd att direktupphandlingen är en del i ett utvecklingsprojekt. Detta är ett giltigt skäl för undantag från regelverket enligt LOU.

Löst uppgift för verksamheten

I flera fall har nämnder angivit att direktupphandlingen löst en uppgift för verksamheten. Detta är ej ett giltigt villkor för undantag från regelverket.

Kommunen är delägare i leverantören

I fem fall har angivits att kommunen är delägare i leverantören och därför är undantagen från regelverket för direktupphandlingen. Att kommunen är delägare i en

leverantör berättigar ej till generellt undantag från regelverkets tvingande regler att anbudsupphandling om tjänsten värde överstiger 212 000 kr. Undantaget gäller enligt LOU endast om ytterligare två villkor är samtidigt uppfyllda 1) att kommunen utövar en kontroll över leverantören som motsvarar den som den utövar över egen förvaltning samt 2) i fall leverantören även utför verksamhet åt någon annan än kommunen, denna verksamhet endast är av marginell karaktär.

Av de av nämnderna 72 st angivna direktupphandlingar över regelverkets beloppsgräns på 212 000 kr bedömer vi att giltiga skäl för undantag från regelverket endast förelåg i 11 fall. I övriga 61 fall angavs ej giltiga skäl för undantag från regelverket.

Angivet skäl	Totalt		Undantag i enlighet med regelverk	
	antal	tkr	antal	tkr
inget angivet skäl	1	272		
inget ramavtal finns	33	9192		
tidsbrist/ lev i konkurs/ombygg	5	1613	5	1613
"specialist"/"specialistkompetens"	8	3739		
samverkan med leverantör	3	1700		
endast 1 leverantör finns	2	571	2	571
följdinvestering/upphandling	1	249	1	249
förlängning av samarbete	3	926		
"lösa uppgiften"	8	4407		
utvecklingsprojekt	1	392	1	392
delägt bolag	5	7358		
samordning av upphandling	2	450	2	450
Summa	72	30869	11	3275

6.2.3 Säkerställandet av efterlevnaden av regelverket

I riktlinjer för upphandling i Uppsala kommun (pkt 1) anges att all personal som arbetar med upphandling skall ha god kännedom om LOU, kommunens upphandlingspolicy, om förevarande riktlinjer för upphandling och om de i lagstiftningen gällande regler avseende mutor och bestickning.

Vår granskning visar att omfattningen av otillåten direktupphandling är marginell och därmed bedöms kunskapen om regelverket generellt som tillfredsställande. Dock visar granskning att det finns enstaka styrelser/nämnder där avsteg från regelverket ej är volymmässigt marginellt och efterlevnaden av regelverket därför måste stärkas.

I enlighet med KL kap 6 1§ om styrelsen och övriga nämnder, åligger det i första hand kommunstyrelsen att tillse efterlevnaden av kommunens upphandlingspolicy och riktlinjer för upphandling.

Granskningens resultat visar att Kommunstyrelsens kommande åtgärder för att förbättra personalens kännedom av gällande regelverk i första hand bör ägnas åt vid vilka undantagssituationer som direktupphandling över beloppsgränsen får ske enligt LOU.

Vi bedömer, utifrån det vi tagit del av i granskningen, att varje styrelse/nämnd bör ha rutiner för uppföljning för att säkerställa att regelverket för direktupphandling efterlevs i än större omfattning.

Vi anser även att kommunens nämnder och styrelser i ökad utsträckning bör använda den kunskap och erfarenhet som finns i KLKs upphandlingsenhet. Vår bedömning är att detta skulle gynna kommunen ekonomiskt genom att konkurrensen bättre kan utnyttjas samt att minska de risker som kommunen utsätter sig för genom att inte följa regelverket för direktupphandlingar fullt ut.

Vi rekommenderar att samtliga nämnder och styrelser säkerställer en tillräcklig styrning och uppföljning av rutinerna kring upphandling för att tillse att direktupphandlingar följer regelverk och att konkurrensen på tjänstemarknaden utnyttjas i enlighet med intentionerna i LOU.

Handläggare
Eriksson Håkan

Datum
2012-04-19

Diarienummer
BUN-2012-0166

FÖRSLAG

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen: Granskning av direktupphandlingar i kommunen

Barn- och ungdomsnämnden anser det av vikt att använda sig av den kunskap och erfarenhet som finns i kommunledningskontorets upphandlingsenhet till att skapa ett upphandlingsstöd för nämnder och styrelser. Upphandlingsstödet ska erbjuda stöd och vägledning i upphandlingsprocessen för både leverantörer och upphandlare inom kommunen. Upphandlingsstödet blir en vägledning som bidrar till en mer effektiv, kvalitetsmedveten och rättssäker offentlig upphandling inom Uppsala kommunen.

Syfte

Syftet med denna vägledning är att underlätta för upphandlande myndigheter vid beslut om och genomförande av direktupphandlingar. Vägledningen ska även underlätta för leverantörer som gör affärer med Uppsala kommun genom att klargöra de spelregler som gäller.

Syftet ska uppnås genom att sprida genomarbetade och väl förankrade metoder och hjälpmedel för upphandlingsprocessen och att därigenom bidra till en förenklad upphandlingsprocess för såväl upphandlande myndigheter som leverantörer.

Omfattning

I vägledningen beskrivs när det är tillåtet att genomföra en direktupphandling, dvs. när de annonserade upphandlingsförfarandena i lagen om offentlig upphandling (LOU) inte behöver tillämpas vid anskaffning av varor, tjänster och byggtreprenader. Det anges också vad en upphandlande myndighet bör tänka på vid genomförandet av en direktupphandling och vad myndigheternas interna riktlinjer på området kan innehålla. I vägledningen beskrivs slutligen också vad det som kallas för otillåten direktupphandling är för något och vad en otillåten direktupphandling kan få för följder – både för den som upphandlar och för leverantören.

Vägledningen ska beskriva alla former av direktupphandlingar.

Vägledningen omfattar upphandlingar som regleras i lagen om offentlig upphandling (LOU).

Samråd

Vägledningen bör tas fram i samråd med upphandlande nämnder och styrelser i Uppsala kommun.

Övrigt

I övrigt tillstyrker vi revisorernas bedömningar att nämnden bör ha rutiner för uppföljning för att säkerställa att regelverket för direktupphandlingar följs.

Ett elektronisk upphandlingsverktyg skulle underlätta vid offentlig upphandling och direktupphandling för samtliga nämnder och styrelser. Hantering, kunskap om och inköpsrutiner ska ligga nära den operativa verksamheten inom nämndernas ansvarsområden i upphandlingar. Ett elektroniskt upphandlingsverktyg skulle effektivisera processen och göra den säkrare.

Barn- och ungdomsnämnden

Cecilia Forss
Ordförande

Kerstin Sundqvist
Sekreterare